

George PASCAL,
Gabriel Daniel KEREKEȘ

Pestelca din ținutul Covurlui și zadia din Țara Năsăudului ca mărturie a transhumanței și schimburilor culturale

CZU: 391(498)

<https://doi.org/10.52603/rec.2026.39.21>

Rezumat

Pestelca din ținutul Covurlui și zadia din Țara Năsăudului ca mărturie a transhumanței și schimburilor culturale

Studiul analizează transhumanța ca fenomen socio-economic și cultural, evidențiază rolul ei esențial în modelarea identității românești. Practicată ca deplasare sezonieră a turmelor între munte și câmpie, transhumanța a generat rețele de drumuri pastorale, care au devenit ulterior importante axe comerciale și culturale. Aceste rute au facilitat intense schimburi culturale între comunități, contribuind la consolidarea legăturilor sociale și economice. Se evidențiază influențele transhumanței asupra portului tradițional din ținutul Covurlui, în special asupra elementului acestuia – pestelca, comparată cu zadia năsăudeană. Analiza relevă similitudini structurale între aceste elemente, dar și diferențe semnificative privind cromatica, ornamentica și tehnicile de broderie, determinate de specificul regional, preferințele estetice locale și disponibilitatea de materiale. Transhumanța, considerată ca un vector al transferului cultural, contribuie la schimbul reciproc de motive textile, tehnici și ornamente între diferite comunități, formând un patrimoniu cultural românesc unitar. Deși pestelca din ținutul Covurlui, în comparație cu zadia Țara Năsăudului, are o răspândire mai limitată și o valoare identitară mai puțin pronunțată, ea reflectă adaptarea locală și demonstrează păstrarea formelor arhaice și sinteza influențelor externe.

Cuvinte cheie: transhumanța, pestelcă, zadia, ținutul Covurlui, Țara Năsăudului, patrimoniu cultural românesc

Резюме

Фартук из уезда Ковурлуй и задия из региона Нэсэуд как свидетельство трансгумации и культурных обменов

В статье рассматривается трансгумация как социально-экономическое и культурное явление, подчеркивается ее важная роль в формировании румынской идентичности. Практикуемое как сезонное перемещение стад между горами и равнинами, трансгумация создала сеть пастушеских дорог, которые впоследствии стали важными торговыми и культурными путями. Эти маршруты способствовали интенсивному культурному обмену между сообществами, укрепляя социальные и экономические связи. Показан результат влияния трансгумации на традиционную одежду уезда Ковурлуй, особенно на такой ее элемент, как фартук (pestelca), в сравнении с фартуком (zadia) региона Нэсэуд. Анализ выявил структурное сходство между этими элементами, а также

значительные различия в цветовой гамме, орнаменте и технике вышивки, обусловленные региональной спецификой, эстетическими предпочтениями и доступностью материалов. Трансгумация, рассматриваемая как вектор культурного переноса, способствует взаимобою текстуальными мотивами, техниками, орнаментами в различных сообществах, формируя единое румынское культурное наследие. Несмотря на то, что фартук (pestelca) уезда Ковурлуй, в сравнении с фартуком (zadia) региона Нэсэуд, имеет более ограниченное распространение и менее выраженную идентичностную ценность, он отражает местную адаптацию и демонстрирует сохранение архаичных форм и синтез внешних влияний.

Ключевые слова: трансгумация, фартук, pestelca, zadia, уезд Ковурлуй, регион Нэсэуд, румынское культурное наследие

Summary

Apron from Covurlui County and “Zadie” from the Năsăud Region as Evidence of Transhumance and Cultural Exchange

The article examines transhumance as a socio-economic and cultural phenomenon, emphasizing its important role in shaping Romanian identity. Practiced as a seasonal migration of herds between mountains and plains, transhumance created a network of pastoral routes that later became important trade and cultural pathways. These routes facilitated intensive cultural exchange between communities, strengthening social and economic ties. The study highlights the impact of transhumance on traditional clothing in Covurlui County, particularly on the apron (pestelcă), in comparison with the apron (zadie) from the Năsăud region. The analysis reveals structural similarities between these elements, as well as significant differences in color palette, ornamentation, and embroidery techniques, determined by regional specificity, aesthetic preferences, and the availability of materials. Transhumance, viewed as a vector of cultural transfer, fosters the exchange of textile motifs, techniques, and decorative patterns across different communities, contributing to the formation of a unified Romanian cultural heritage. Although the apron (pestelcă) of Covurlui County, compared to the zadie of the Năsăud region, has a more limited distribution and a less pronounced identity value, it reflects local adaptation and demonstrates the preservation of archaic forms alongside the synthesis of external influences.

Key words: transhumance, apron, pestelcă, zadie, Covurlui County, Năsăud region, Romanian cultural heritage

Transhumanța

Transhumanța se definește, în esență, ca o deplasare ciclică a turmelor care utilizează alternativ, în funcție de sezon, două zone distincte: pășunea montană și miriștea de câmpie. Acestea sunt separate printr-o regiune geografică ce trebuie traversată, proces care a dus la cristalizarea și consacrarea istorică a drumurilor transhumanței. Importanța acestor rute depășește sfera economică, ele devenind adevărate punți de legătură între comunități (Leonte 2016).

Etnografia românească oferă mărturii incontestabile în acest sens, prin multitudinea denumirilor de localități (toponime) și prin uimitoarea unitate a tradițiilor și a portului popular. Această omogenitate culturală a fost generată de o permanentă pendulare tehnico-economică, practică consecvent și nelimitată de barierele temporale (Leonte 2016).

Vechimea considerabilă a practicilor transhumante este atestată și de punctele strategice de trecere peste Dunăre, identificate în conștiința colectivă sub denumirea generică de „Vadul Oilor”. Acestea se succed cu precădere de-a lungul cursului Dunării de Jos, marcând noduri geografice esențiale în economia păstoritului pendular.

Încetățenirea unor termeni precum „Drumul Oilor”, „Drumul Lâni” sau „Drumul Sării” nu a fost un proces spontan, ci rezultatul unor secole de utilizare neîntreruptă. Aceeași sedimentare temporală a fost necesară și pentru fixarea numelor locurilor de trecere, care au fost lăsate moștenire din generație în generație abia după ce au fost validate de o practică îndelungată. Aceste toponime nu sunt simple repere spațiale, ci concretizarea simbolică a unui obicei ancestral: trecerea turmelor prin aceleași puncte fixe, fenomen care trebuie să fi fost practicat constant de-a lungul istoriei pentru a putea fi conservat cu atâta fidelitate în memoria publică (Dragomir 1938: 128-129; Duciuc 2005: 121-130).

Spiritul practic și economic al oierului român nu este doar o adaptare la mediu, ci un „semn miraculos” al continuității; coborârea turmelor toamna și urcatul oilor la munte primăvara sunt dictate de o experiență seculară. Această nevoie de a asigura hrana animalelor a fost transmisă organic, din generație în generație, devenind un mod de viață care a modelat nu doar peisajul, ci și spiritul poporului român (Leonte 2016).

Etimologic, termenul provine din latinescul *trans* (peste) și *humus* (pământ), reflectând o realitate istorică europeană recunoscută oficial prin Carta Europeană a Transhumanței (Cuenca 1997).

Istoriografia problemei a fost îmbogățită constant prin studii care analizează impactul acestui mod de viață asupra identității naționale. O contribuție fundamentală în acest sens a fost adusă de

cercetările publicate de Lucian David. Un reper esențial îl constituie activitatea domniei sale, ale cărei cercetări etnografice precum cele privind păstoritul în Culoarul Rucăr-Bran (David 2016: 37) au oferit fundamentul științific necesar pentru recunoașterea valorii acestui fenomen. Documentarea riguroasă a tradițiilor vii a facilitat, în cele din urmă, includerea transhumanței în rândul elementelor de Patrimoniu Cultural Imaterial.

Importanța sa contemporană a fost reconfirmată în anul 2023, când elementul „Transhumanța carpatică, parte a vieții pastorale tradiționale”, a fost înscris în Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial. Această recunoaștere vizează atât sistemul complex de cunoștințe despre natură, cât și practicile sociale și rituale care însoțesc viața pastorală.

Din punct de vedere structural, fenomenul se manifestă prin două subtipuri principale:

1. Transhumanța simplă: presupune vărătul oilor (uneori împreună cu vacile din sat) pe moșia localităților montane, în timp ce etapele de toamnă, iarnă și primăvară se desfășoară în zonele joase, la o distanță de maximum 100 de kilometri de vatra satului ca de exemplu deplasările spre Țara Bârsei, Țara Făgărașului sau zona Muscelilor (David 2016: 38).

2. Transhumanța amplă: reprezintă forma clasică de pendulare pe distanțe mari. Dacă vacile rămân în sat pe perioada iernii, oile și păstorii parcurg rute vaste către Câmpia Bărăganului, Podișul Dobrogei sau Delta Dunării (David 2016: 38).

Pe teritoriul României, fenomenul transhumanței este indisolubil legat de comunitățile de mocani din Transilvania. Această formă de păstorit a fost impusă de necesitatea adaptării la resursele limitate de pășunat și furaje din zonele montane de origine. Depășind barierele geografice, majoritatea ciobanilor mocani traversau versanții sudici și estici ai Carpaților, extinzându-și rutele până la cursul Dunării, al Prutului și al Nistrului, ori către stepele Dobrogei. În perioadele de maximă expansiune, aceștia atingeau destinații îndepărtate precum Crimeea sau bazinele fluviilor Bug, Nipru și Volga (Pascal 2026: 61).

Pentru a exploata eficient pășunile aflate la distanțe considerabile de vatra satului uneori la sute de kilometri, în Bălțile și Delta Dunării, pe țărmurile Adriaticii, la gurile Bosforului (Foto 1) sau prin stepele vaste ale Caucazului și Mării Caspice (Foto 2), păstorii au jalonat teritoriul prin așa-numitele „drumuri ale oilor” și „drumuri ale sării”. Aceste itinerarii pastorale nu au rămas simple căi de transhumanță, ci s-au transformat, în timp, în artere comerciale și de circulație fundamentale pentru întreg spațiul sud-est european (David 2016: 38).

Foto 1. Drumurile de transhumanță ale vlahilor.
Sursa: după E. Petrovici (1961) (Tanașoca et al. 2004: 18)

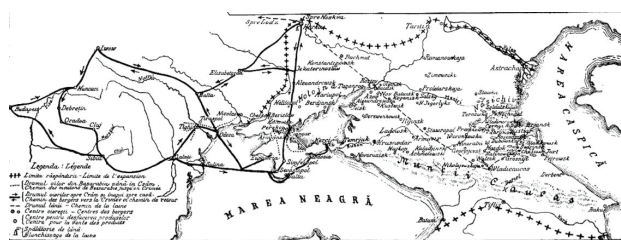

Foto 2. Harta răspândirii oierilor mărgineni în Crimeea și Caucaz. Sursa: după N. Dragomir (1938) (David 2020: 17)

Mocanii ardeleni (Foto 3) au jucat un rol important în păstrarea unității spirituale a românilor din provinciile separate din punct de vedere politic. Odată cu deplasarea dintr-un spațiu în altul, ciobanii transportau nu doar oile către pășuni mai bogate, ci și datini, jocuri, cântece, povestiri ori superstiții (Me-teș 1977: 318-319).

Foto 3. Festivalul „Sărbătoarea Străbunilor” în Ținutul Grăniceresc – Transhumanța, Stâna Popas Putredu Moara. Sursa: (Baskerville 2020: 37)

Raportându-ne la Ținutul Covurlui (Foto 4), dealurile Miloș și Mogoș din partea de sud au fost martore ale transhumanței. Peste șapte decenii în urmă, odată cu înlocuirea acestei practici cu comer-

cializarea bundițelor, catrințelor și iilor, ardelenii luau parte la petrecerile localnicilor. Au rămas în memoria colectivă cântece cu versuri precum: *Jos în lunca Prutului / Pasc oile-Ardealului. / Jos la Prut, la Tuluțești, / Vin ciobani ardeleniști* (Chirilă 2000: 80).

Foto 4. Turma de oi în Câmpia Întăa a Covurluiului, august 2025. Sursa: Arhiva personală

Dincolo de dimensiunea economică, transhumanța a avut un impact profund asupra modelării identităților regionale, contribuind la omogenizarea unor trăsături de port, folclor și obiceiuri. Aceste interferențe culturale sunt vizibile inclusiv în domeniul artei textile, unde motive decorative și tipare vestimentare se regăsesc în spații geografice îndepărtate, legate istoric prin rutele pastorale.

Din punct de vedere al portului popular, transhumanțul, după stabilirea în zonă de cele mai multe ori prin căsătorie, își păstra portul tradițional până în jurul vârstei de cincizeci de ani, după care realiza unele modificări, fără a-l abandona complet. Copiii purtau costumul din zona de proveniență a tatălui până la adolescență, iar în jurul vârstei de cincisprezece sau șaisprezece ani, când intrau în horă, îl schimbau cu cel al localnicilor, mai ales dacă renunțau la meseria de cioban. Dacă tânărul continua păstoritul, mai păstra și el costumul din zona de origine a tatălui pe perioada tinereții (Băcanu & Horujenco 2010: 313-314).

În ciuda acestor procese de asimilare culturală, cercetările de teren, realizate de etnologul Eugen Holban în estul subzonei etnografice Covurlui-Sud, au identificat o piesă de port care păstrează trăsături mixte: pestelca. Aceasta este formată din două foi, asemănătoare catrinței, fiecare foaie compusă din două bucăți înădite. Partea din spate este simplă, iar cea din față are câte trei dungi verticale (Stanciu 2023: 79), trăsătură care o apropie vizual de zadia din Țara Năsăudului (Pascal 2026: 66).

Pestelca din ținutul Covurlui: formă, funcție și semnificație

În ținutul Covurlui (care corespunde astăzi jumătății estice a județului Galați, România), piesa tradițională care acoperă partea inferioară a corpului

femeii și contribuie la definirea specificului costumului țărănesc este catrința, respectiv pestelca. Cercetările etnologului Eugen Holban (anii '80 ai sec. XX) au evidențiat că aceste piese erau alcătuite din două foi dreptunghiulare, purtate întotdeauna în pereche: una în față și alta în spate. Fiecare foaie era compusă, la rândul său, din două bucăți țesute separat și apoi înădite manual prin cusătură decorativă în zig-zag, realizată cu fir colorat din lână, cu rol funcțional și estetic, integrându-se armonios în câmpul ornamental al piesei (Holban 2007: 231).

Catrința prezintă asemănări structurale și, uneori, decorative, cu portul de origine iliră, fiind apropiată de cel dacic, diferența constând în prezența betelor purtate peste catrință. Cusătura în zig-zag diminuea vizual efectul de îmbinare, iar partea din spate putea fi mai simplă. Catrințele erau așezate peste poalele cămășii, lăsând vizibile porțiuni de pânză albă lateral și inferior (Bâtcă 2006: 28).

Pestelca (Foto 5), probabil una dintre cele mai vechi piese ale portului tradițional, este asemănătoare catrinței, dar cu ornamentație mai sobră. Spre deosebire de catrință, era țesută de regulă dintr-o singură bucată, deși au fost identificate și exemplare realizate din două bucăți, ceea ce subliniază legătura organică dintre cele două tipuri. Spre deosebire de alte zone unde îmbinarea țesăturii se face pe lungime, pestelca zonei Dunării de Jos se distinge prin cusătura pe orizontală, ceea ce influențează organizarea decorului și îi conferă un caracter distinct. Compoziția ornamentală este structurată în registre verticale, cu benzi decorative simetrice pe laterale, element recunoscut în întregul areal al Dunării de Jos (Bâtcă 2006: 159-163).

Foto 5. Pestelca din Covurlui – diferite modele ornamentale și cromatice, septembrie 2025.

Sursa: Arhiva personală

În anotimpul rece, pestelcile se purtau în pereche, atât la muncile câmpului, cât și în gospodărie. Vara, în zilele obișnuite, se purta o singură pestelcă în față, în timp ce la sărbători fetele și femeile tinere purtau perechi, indiferent de sezon. Femeile vârstnice purtau pestelca peste fustă, confecționată iarna din lână neagră, mai groasă, și vara din cânepă, în,

bumbac sau lână subțire vopsită în negru (Holban 2007: 236).

Cele mai vechi piese aveau fond asemănător catrinței, cu lână în nuanțe închise și decorațiuni în alb sau galben-ocru obținute vegetal. Pestelcile de tip catrință se purtau mai ales la sărbători, în perechi identice, deși foaia din spate putea fi mai simplă. Astfel, pestelca poate fi considerată atât catrința costumului cotidian, cât și cea mai veche formă purtată în această zonă (Holban 2007: 238).

În anumite sate estice ale ținutului Covurlui, a fost identificată o variantă intermediară între catrință și pestelcă: două foi, fiecare compusă din două bucăți înădite, foaia din spate simplă, iar cea din față decorată cu trei dungi verticale; lateral apărea o singură dungă, iar la poale trei benzi orizontale, de circa un deget, la distanțe de doi-trei centimetri. Fondul era închis, din lână negru-brună sau brun-roșcată. Această piesă hibridă reprezintă probabil cea mai veche formă de pestelcă din zonă (Stanciu 2023: 84).

Astăzi, ea este purtată de grupuri folclorice și de femei în vârstă, mai ales la sărbători și ocazii festive, confirmând continuitatea și persistența sa în memoria vestimentară a comunității (Pascal 2026: 66).

Zadia năsăudeană: formă, funcție și semnificație

În zona montană a Năsăudului, parte a arealului costumele femeiești cu catrințe și zadii, zadia era confecționată din lână, iar culoarea acesteia varia în funcție de vârsta purtătoarei: roșu aprins, albastru fumuriu sau negru. Această diversitate cromatică reflectă o tradiție puternic conturată (Foto 6). Compoziția ornamentală a zadiilor include alesături dispuse între vrăste simple și late, în nuanțe de negru, albastru sau verde, în timp ce zadia propriu-zisă era adesea roșie sau portocalie. În trecut, femeile purtau două zadii – una frontală și una dorsală – însă influențele bihorene și săsești au condus, încă din secolul al XIX-lea, la înlocuirea treptată a celei frontale cu șorțul (Secoșan & Petrescu 1984: 61).

Foto 6. Zadia năsăudeană – diferite modele ornamentale și cromatice cu motive geometrice și florale. Sursa: <https://web.facebook.com/photo/?fbid=630725396110063&set=pcb.3997540920483196> (vizitat 08.02.2026)

Din punct de vedere cromatic, spațiile libere dintre registrele decorative păstrau aceeași tonalitate sau se diferențiau subtil prin nuanțe. Benzile ornamentale puteau fi dispuse pe fonduri variate, cu diferențieri de nuanță de la o vargă la alta (Bâtcă 2006: 94-95).

Pe piesele vechi, păstrate în colecțiile muzeelor, decorul este exclusiv geometric, complex și diversificat, completat de ornamente cosmomorfe, motive simbolic-religioase, zoomorfe, avimorfe, skeomorfe și antropomorfe. Aceste motive se combină adesea pe aceeași piesă cu ornamente vegetale stilizate, generând efecte plastice surprinzătoare (Bâtcă 2006: 94-95).

Compoziția decorativă a zadii cu trup vânat rămâne constantă de la o zonă la alta, diferențele fiind doar de limbaj artistic și particularități locale. Motivele de pe cămașa cu ciupag se regăsesc în compoziția zadii, evidențiind unitatea stilistică a ansamblului vestimentar feminin. Gama cromatică folosită subliniază diferențierile de vârstă, stare civilă, ocazii și apartenență zonală sau etnică (Bâtcă 2006: 94-95).

Datorită rolului lor simbolic bine definit, zadiile au rămas prezente în vestimentația femeilor în vârstă până în anii '40 ai sec. XX, depășind ca perioadă de utilizare cămașa cu ciupag, care fusese abandonată încă de la finele secolului al XIX-lea. Trecerea de la zadia vânată purtată în față la șorț a reprezentat o tendință colectivă, regăsită în toate zonele unde era specific costumul femeiesc format din cămașa cu ciupag și zadie (Bâtcă 2006: 95).

Astfel, *zadia cu trup vânat a fost înlocuită din sec. al XIX-lea de șorțul, care a pătruns în portul românesc din regiune prin filiera săsescă* (Secoșan & Petrescu 1984: 61).

Pestelca din ținutul Covurlui și zadia năsăudeană: paralele culturale și interferențe textile

În contextul influențelor culturale produse de transhumanță, se remarcă o serie de asemănări semnificative între pestelca din ținutul Covurlui și zadia din Țara Năsăudului, ambele reprezentând piese de port feminin cu rol atât practic, cât și decorativ și simbolic. Atât pestelca (Foto 7), cât și zadia (Foto 8) sunt alcătuite din două foi, purtate în pereche, partea frontală fiind de regulă mai bogat ornamentată, în timp ce partea posterioară rămâne mai sobră sau chiar simplă.

Caracteristice pestelcii din Covurlui sunt vrăstele verticale înguste și dese (Foto 9), motiv care se regăsește și în compoziția zadiilor năsăudene, unde registrele paralele de motive geometrice exprimă același limbaj vizual tradițional (Foto 10).

Asemănările dintre zadia năsăudeană și pestelca din Covurlui, atât în privința structurii (două foi în

zilele festive, una în zilele de lucru), cât și a organizării ornamentale (vrăste, registre geometrice), sugerează existența unei filiații culturale sau, cel puțin, a unei influențe venite dinspre zonele montane transilvănene către spațiul sud-moldovenesc.

Foto 7. Pestelca din Covurlui. Sursa: Eugen Holban (2007)

Foto 8. Zadie năsăudeană din Salva, meșter popular Cornelia Boldescu, septembrie 2025. Sursa: Arhiva personală

Acest transfer este asociat mobilității păstorilor ardeleni în secolele XVIII–XIX, perioadă în care transhumanța a favorizat aducerea unor elemente de cultură materială în zonele de câmpie și luncă din Covurlui.

Foto 9. Costum popular cu pestelcă din ținutul Covurlui, septembrie 2025. Sursa: Arhiva personală

Foto 10. Costum popular din Țara Năsăudului cu zadia, octombrie 2025. Sursa: Arhiva personală Anda Horoba

Tabel 1. Asemănări și diferențe între pestelcă și zadie

Aspect	Pestelca (Covurlui)	Zadia (Năsăud)	Observații
Formă	Două foi față/spate, uneori dintr-o bucată; cusături orizontale	Două zadii (față/spate), frontală, înlocuită cu șorț de influență bihoreană	Ambele piese față/spate; se regăsesc variante doar dintr-o piesă
Material și culoare	Lână neagră, brună, maro; iarna groasă, vara subțire; decor sobru	Lână roșie, albastră, neagră; combinații cromatice pentru vârstă și statut social	Ambele se confecționează din lână; zadia este mai colorată, pestelca mai simplă din punct de vedere cromatic
Ornamentație	Minimalistă, dungi orizontale, cu vrâste	Complexă: geometrică, simbolic-religioasă, motive zoomorfe, vegetale stilizate	Pestelca este sobră; zadia este bogat simbolică
Funcție	Protecție corporală; pentru lucru și sărbătorile satului, ulterior s-a folosit doar pentru munca la câmp și în gospodărie, în zilele festive aceasta fiind înlocuită cu catrința	Protecție și simbol social în funcție de vârstă, stare civilă, situație financiară, apartenență la un anumit neam, a fost înlocuită treptat cu șorțul din Bihor	Funcție similară
Purtare	Iarna/pereche, vara/față; sărbători – pereche	Inițial două zadii, apoi frontală înlocuită cu șorț	Ambele față/spate; zadia și pestelca înlocuite cu șorțul, respectiv catrința în sec. XIX–XX
Semnificație	Continuitate tradițională, cotidian și festiv	Tradiție, statut social, simbolism puternic	Ambele cu valoare culturală
Stare de conservare	Redescoperită și reconstituită relativ recent (ex: Piscu, 1995). Nu reprezintă un simbol al identității culturale locale, catrințele descoperite la Cerțești (1978) și Șendreni, au fost adoptate la scară largă la nivel județean	Bine conservată și studiată; simbol al identității culturale nord-tranșilvănene ca și zadiile din Maramureș și Sălaj și a portului tradițional românesc	Zadia este mult mai răspândită geografic în întreg arealul nord-tranșilvănean și, în același timp, mult mai bine conservată, fiind un simbol autentic al tradiției locale. În schimb, pestelca a fost reconstituită treptat și inclusă în portul popular local, având o răspândire mai limitată și o valoare identitară mai puțin puternică

Concluzii

Pestelca din Covurlui și zadia năsăudeană împărtășesc aceeași structură de bază – două foi purtate în pereche, dar evoluția lor decorativă și funcțională s-a diferențiat puternic. Pestelca păstrează un caracter arhaic, sobru și utilitar, cu ornamentală minimă și cromatică restrânsă, reflectând un spațiu de câmpie unde costumele au evoluat mai pragmatic. În schimb, zadia năsăudeană, provenită dintr-un areal montan cu tradiții textile bine conservate, prezintă o bogăție coloristică și decorativă superioară, cu structuri ornamentale geometrice complexe și diferențieri simbolice clare.

Asemănările de structură indică un posibil fond comun sau contacte generate de mobilitatea păstorilor transilvăneni, în timp ce diferențele de decor, materiale și cromatică reflectă adaptări locale distincte. Această perspectivă este susținută și de etnologul Eugen Holban, care subliniază importanța influențelor venite din alte regiuni: *Am face o mare greșală, dacă am ignora întru totul influența exercitată de mocanii transhumani, precum și de alte categorii de săteni, veniți din diferite zone ale țării și stabiliți aici. Am observat în timpul cercetărilor de teren că extraordinarul conservatorism al comunităților sătești nu exclude întru totul receptivitatea la unele elemente de cultură venite din alte zone etno-culturale ale țării. A ignora acest aspect înseamnă a face o mare greșală, înseamnă a ignora, de fapt, un factor general, permanent, care a ajutat menținerea unității culturale românești de-a lungul veacurilor* (Stanciu 2023: 67-68).

Pentru viitor, se recomandă extinderea cercetărilor în sensul includerii unor metode interdisciplinare, care să permită o înțelegere mai profundă a fenomenelor de hibridizare culturală și a rolului transhumanței în configurarea peisajului identitar contemporan.

Referințe bibliografice

- Baskerville I. Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial (National Inventory of Active Intangible Cultural Heritage Elements) – extras. Iași: Academia Română, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Departamentul de Etnologie, 2020.
- Băcanu G., Horujenco I. Horelor surorilor. Antologie de jocuri populare din județul Galați. Galați: Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, 2010.
- Bâtcă M. Costumul popular românesc. București: Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, 2006.
- Chirilă A. Mărturii de la Brateș. Galați: Editura pentru literatură și artă, 2000.
- Costume populare vechi și noi, artizanat și antichități. <https://web.facebook.com/photo/?fbid=630725396110063&set=pcb.3997540920483196> (vizitat 08.02.2026).
- David L. Dezvoltarea durabilă a peisajului pastoral și implicațiile lui în politica economică a gospodăriei agricole individuale. In: Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Serie nouă, 31. București: Editura Academiei Române, 2020, 9-28.
- David L. Păstoritul transhumant în culoarul Rucăr-Bran (România). In: Revista de Etnologie și Culturologie, vol. XX, 2016, 36-44.
- Dragomir N. Oierii mărgineni și transhumanța lor în Dobrogea de Sud. In: Analele Dobrogei, vol. IX, 1938, 121-137.
- Duciu D. Dobrogea și transhumanța transilvană. In: Analele Universității „Ovidius” din Constanța. Seria Istorie, vol. II, 2005, 121-130.
- Holban E. Costumul țărănesc din sud-estul Moldovei. Costumul femeiesc: catrința și pestelca. In: Danubius, vol. XXV, 2007, 227-244.
- Institutul Național al Patrimoniului. Transhumanța carpatică, parte a vieții pastorale tradiționale. In: <https://patrimoniu.ro/en/patrimoniu-imaterial/articles/2023---transhumanta-carpatica--parte-a-vietii-pastorale-traditionale> (vizitat 08.02.2026).
- Leonte E. N. Studiul privind transhumanța în concept european și modalitățile de valorificare a produselor specifice în cadrul turismului rural-ecologic. București: Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, 2016.
- Meteș Ș. Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII–XX. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.
- Ministerul Culturii, Comisia Națională pentru Salvarea Patrimoniului Cultural Imaterial. Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial. București: Ministerul Culturii, 2023.
- Pascal G. Valori ale identității culturale din Ținutul Covurlui: Studiu monografic și etnografic. Iași: Editura PIM, 2026.
- Secoșan E., Petrescu P. Portul popular de sărbătoare în România. București: Editura Meridiane, 1984.
- Tanașoca, A., Tanașoca, N.-Ș. Unitate romanică și diversitate balcanică. Contribuții la istoria romanității balcanice. București: Editura Fundației PRO, 2004.

Primit 31.03.2026

Acceptat 16.06.2026

George Pascal (Iași, România). Doctorand, Școala Doctorală de Geștiințe, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”.

Джордж Паскал (Яссы, Румыния) Докторант, Докторантура геолого-геофизических наук, Университет им. А. И. Куза.

George Pascal (Iasi, Romania). PhD student, Doctoral School of Geosciences, Alexandru Ioan Cuza University.

E-mail: pascal.george@student.uaic.ro

ORCID: 0009-0005-4611-5828

Gabriel Daniel Kerekes (Cluj-Napoca, România). Student, Universitatea „Babeș-Bolyai”.

Габриэль Даниель Керекеш (Клуж-Напока, Румыния). Студент, Университет им. Бабеш-Бойяи.

Gabriel Daniel Kerekes (Cluj-Napoca, Romania). Student, Babeș-Bolyai University.

E-mail: gabitakerekes44@gmail.com

ORCID: 0009-0003-5287-8683